

KÜLÖNFÉLÉK

A magyar nyelvjárások napja

2020. december elsején első alkalommal ünnepeltük a magyar nyelvjárások napját. A rendezvénysorozat közös ötlete Pusztay Jánostól és a Magyarágkutató Intézet (MKI) nyelvészeitől származik. A rendezvénysorozat az Anyanyelvpolók Szövetsége, az ELTE Savaria Egyetemi központ és a Magyarágkutató Intézet együttműködésében, utóbbi koordinálásával valósult meg. A rendezvények fővédnöke dr. Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere volt. Az előzetes terveket a járványhelyzet miatt a szervezők kénytelenek voltak módosítani, így a Szombathelyre tervezett konferenciáknak az online térben csakúgy az MKI adott otthont, mint a háromnapos eseménysorozat nyitó rendezvényének, a magyar nyelvjárás kerekasztalnak. Az előre rögzített előadások, beszélgetések felvételei az MKI honlapján tekinthetők meg (<https://mki.gov.hu/hu/magyar-nyelvjarasok-napja>).

A programot Kásler Miklós miniszter köszöntöje nyitotta meg. Beszédében kiemelte a nyelvjárások szerepét, a helyi nyelvjárás identitás erősítését, a regionális nyelvváltozatokat visszaszorító társadalmi tényezőket, majd a következő bejelentést tette: „Ezúton kezdeményezem, hogy december elseje a jövőben legyen a magyar nyelvjárások napja”. A rendezvény kerekasztal-beszélgetéssel (Pomozi Péter, Juhász Dezső és Nyiri Péter részvételével) és interjúkkal (Rási Szilviával, Jelenits Istvánnal, Takaró Mihállyal és Agócs Gergellyel) folytatódott. A szakmai programot nyelvjárásban előadott történetek, mesék (Pusztay János, Rási Szilvia) és népzenei betétek (Agócs Gergely) színesítették.

December 2-án került sor Pusztay János szervezésében A nyelvjárás mint nyelvstratégiai kérdés című konferenciára. Az előadások a kezdeményezés céljáról (Pusztay János), a köznyelv és a nyelvjárások viszonyáról, a közelmúltban megjelent palóc olvasókönyvről (Pomozi Péter), a szlovákiai magyar nyelvjárás kutatások legújabb eredményeiről, nyelvstratégiai kérdéseiről (Presinszky Károly), a nyelvjárás attitűdökről (Benő Attila), a regionális nyelvváltozatok szerepéről (Vörös Ferenc), a készülő online nyelvatlászról (Bárh M. János), a kárpátaljai nyelvjárás kutatásokról (Tóth Péter), valamint a nyelvjárás szerepéről, megítéléséről, oktatási helyzetéről adnak képet (Eőry Vilma).

A magyar nyelvjárások napjához kapcsolódva jelent meg Fábián László Gutaházi évszakok és Pusztay János Kutyaaur még más történetek című könyve. Fábián László a gazdálkodó falusi emberek 20. századi sorsát, gondolkodásmódját eleveníti meg vasi tájszólásban. Pusztay János ugyancsak szülőföldje nyelvjárásában ír gyermekkori, fiatalkori emlékeiről. A CD-mellékleten a könyvekben megírt történetek Pusztay János előadásában hallgathatók meg.

A december 3-i konferenciát Vörös Ferenc szervezte. Címe: Nyelvjárásaiban is él a nemzet – Nyelvjárások a múltban, a jelenben és a jövőben. Az előadók Imre Samu nyelvjárás-történeti munkásságáról (Juhász Dezső), a palóc nyelvjárások állapotáról és megítéléséről (Rási Szilvia), a regionális köznyelv nyelvjárás háttéréről, rétegeiről (Benő Attila, Molnár Csikós László, Hajba Renáta), a Szeged környéki nyelvjárás megítéléséről

(Sinkovics Balázs), a regionális nyelvi örökség tanítási lehetőségeiről (Gecsei Edit) és Kemenesalja nyelvföldrajzi vizsgálatáról (Ferenczi Gábor) számoltak be. Az előadások után Benő Attila A magyar nyelv Romániában (Erdélyben) című kötetet ismertette.

A programhoz kapcsolódó Határtalan szavaink című pályázat díjazottjait Katona József Álmos, az MKI Nyelvtervezési Kutatóközpont igazgatója ismertette. Tudományos kategória: Dósa Kincső (különdíj), Gottlieb Henriett Anna (3. helyezett), Ollári Emma (2. helyezett), Tóth Balázs (1. helyezett). Irodalmi kategória: Dénes Attila Norbert (különdíj), Farkas-Schüller Boglárka (3. helyezett), Trixler Zsófia (2. helyezett), Babucs Ádám Kristóf (1. helyezett).

A magyar nyelvjárások napja a jövőben is alkalmat ad arra, hogy felhívjuk a figyelmet anyanyelvünk táji változatosságára, értékeire, s az oktatásban, valamint azon kívül is több szó essék tájnyelvi sajátosságainkról és a nyelvi regionalizmusokkal kapcsolatos helyes attitűdökről. Sikeres folytatást kívánok!

TÓTH PÉTER
ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

TÁRSASÁGI ÜGYEK

Beszámoló

a Magyar Nyelvtudományi Társaság 2020. évi tevékenységéről*

1. Társaságunk tavalyi tevékenységét a márciusban beállt világvárvány alapjaiban befolyásolta.

1.1. A tavaszra és ősze tervezett választmányi ülések elmaradtak.

1.2. A szakosztályaink közül a Magyar, a Finnugor és az Általános nyelvészeti nem tartott felolvasó ülést. Az Idegen nyelvi szakosztály csak az első felolvasó ülést tudta megtartani március 10-én, amelyen a 70 éves kollégáink közül Zoltán Andrást köszönthettük.

1.3. A Magyar tanári tagozat 2020-ban huszonharmadik alkalommal tervezte megrendezni a Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny fordulóját. Ettől az évtől minden forduló megrendezésének a feladata a központi szervezőkre hárult, mivel a regionális Pedagógiai Oktatási Központok nem vállalták tovább a tanulmányi versenyek iskolai és megyei fordulójának a megszervezését. 2020-ban öt országban szerveztük meg az iskolai fordulót több mint 50 000 diák részvételével. Előkészítettük a megyei fordulót is, de a járványhelyzet miatt sem a megyei és a határon túli országos versenyeket, sem a Kárpát-medencei döntőt nem tudtuk megrendezni. Mivel már ez a csonka versenyév is megmutatta, hogy milyen nagy feladat minden fordulónak az egész éves szervezése a ver-

* Főtitkári beszámoló.